

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 960/2023
29.03.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Милија Симић, адвокат из ..., против тужене Основне школе „Ђура Јакшић“ из Параћина, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Крагујевцу, ради накнаде трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1954/22 од 09.08.2022. године, у седници одржаној 29.03.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1954/22 од 09.08.2022. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужене за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Параћину, Судска јединица Ћуприја П1 305/21 од 10.02.2022. године, ставом I изреке, усвојен је тужбени захтев тужиље па је обавезана тужена да јој на име накнаде трошкова за исхрану у току рада – топлог оброка за период од јуна 2018. године до маја 2021. године исплати појединачно одређене месечне износе, са законском затезном каматом од доспелости сваког тог износа до исплате, ближе наведено у том ставу изреке. Ставом II изреке, усвојен је тужбени захтев тужиље, па је обавезана тужена да тужиљи на име регреса за коришћење годишњег одмора за период од јуна 2018. године до маја 2021. године, исплати појединачно одређене месечне износе, са законском затезном каматом од доспелости сваког износа до исплате, све ближе наведено у том ставу изреке. Ставом III изреке, обавезана је тужена да тужиљи надокнати трошкове парничног поступка у износу од 72.900,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1954/22 од 09.08.2022. године, ставом првим изреке, преиначена је пресуда Основног суда у Параћину, Судска јединица у Ћуприји П1 305/21 од 10.02.2022. године, тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиље којим је тражила да се обавезе тужена да јој на име накнаде трошкова за исхрану у току рада за период од јуна 2018. године до маја 2021. године

исплати појединачно одређење месечне износе, са законском затезном каматом од доспелости сваког тог износа до исплате, све ближе наведено у том ставу изреке. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужиље, којим је тражила да се обавезе тужена да јој на име накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора за период од јуна 2018. године до маја 2021. године исплати појединачно одређење месечне износе, са законском затезном каматом од доспелости сваког тог износа до исплате, све ближе наведено у том ставу изреке. Ставом III изреке, обавезана је тужиља да туженој надокнати трошкове парничног поступка у износу од 9.000,00 динара.

Против правноснажне другостепене пресуде, тужиља је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права.

Тужена је доставила одговор на ревизију тужиље. Трошкове ревизијског поступка је тражила одређено.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, применом одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20) и утврдио да је ревизија тужиље неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је запослена код тужене на неодређено време на радном месту ... са утврђеним коефицијентом за обрачун плате од 6,30. У утуженом периоду тужиљи је исплаћивана плата у висини минималне зараде. На обрачунским листама плате тужиље накнада за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора нису исказани као посебна ставка. Висина потраживања тужиље на име накнаде трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, за утужени период, утврђена је вештачењем од стране судског вештака економско – финансијске струке, а према одредбама Посебног колективног уговора за основне школе и Општег колективног уговора.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је тужбени захтев тужиље усвојио и тужену обавезао да јој исплати тражене накнаде у износима утврђеним вештачењем. По мишљењу првостепеног суда, у износу минималне зараде по дефиницији члана 111. Закона о раду, не може да буде садржана накнада потраживаних трошкова, због чега је тужена дужна да тужиљи те трошкове исплати у износу утврђеним вештачењем.

Другостепени суд је становишта да су ове накнаде у складу са одредбом члана 4. Закона о платама у државним органима и јавним службама тужиљи урачунате у коефицијент и исплаћене кроз плату. Из наведених разлога, другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбене захтеве тужиље као неосноване.

По оцени Врховног касационог суда, другостепени суд је правилно применио материјално право.

Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 86/19) прописао је начин утврђивања плате, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Одредбом члана 3. став 1. тог Закона прописано је да основицу за обрачун и исплату плата утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне скупштине Републике Србије. Према одредби члана 4. став 1. и 2. тог Закона, коефицијент плате изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спремину и садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора.

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе. Одредбом члана 2. став 1. тачка 1. те Уредбе, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених из члана 1. који се примењују на запослене у основном образовању.

Одредбом члана 118. став 1. тач. 5. и 6. Закона о раду, прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду, поред осталог и за исхрану у току рада, ако послодавац то право није обезбедио на други начин и на регрес за коришћење годишњег одмора, при чему висина трошкова исхране у току рада мора бити изражена у новцу. Одредбе овог закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није другачије одређено (члан 2. став 2).

Посебан колективни уговор за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“, бр. 21/15 и 92/20) одређује елементе за утврђивање плате тако што прописује да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плата, коефицијента са којим се множи основица, додатка на плату и обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плате у складу са законом, а уколико је основна плата запосленог која је утврђена на основу основице за обрачун плата и коефицијента из Прописа о коефицијентима за обрачун и исплату плата за пуно радно време и остварени стандардни учинак мања од минималне зараде, основна плата запосленог утврђена на наведени начин исплаћује се у висини минималне зараде (члан 20. став 1. и 2.).

Тужилца је запослена у школи, па се на утврђивање и обрачун њене плате, као и накнада и додатака по основу рада, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супсидијарна примена Закона о раду прописана је само у случају када посебним законом положај, права, обавезе и одговорности запослених нису другачије уређени. Како је одредбом члана 4. став 2. Закона о платама у државним органима и јавним службама прописано да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, произилази да ова одредба посебног закона искључује примену одредбе члана 118. став 1. тач. 5. и 6. Закона о раду, при чему и посебним колективним уговорима за запослене у јавним службама није предвиђено њихово право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. То право

није предвиђено ни Посебним колективним уговором за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“, број 21/15), а важећим Посебним колективним уговором за запослене у основним и средњим школама утврђено је право запослених на исплату плате у висини минималне зараде, али не и право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора запосленима који примају плату у висини минималне зараде. С обзиром да је накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса у утуженом периоду тужилји исплаћивана кроз коефицијент за обрачун њене плате, не припада јој право на додатну исплату потраживаних накнада, без обзира на чињеницу да је плата исплаћивана у висини минималне зараде.

По становишту овог суда, када не постоји важећи општи акт који предвиђа право запослених на исплату наведених накнада и при изричитој законској одредби да су те накнаде садржане у коефицијенту за обрачун плата, тужилји као запосленој у јавној служби не припада право на ове накнаде у виду самосталног потраживања. Из тих навода се наводима ревизије тужилје неосновано побија правилна примена материјалног права.

Правилна и је и одлука о трошковима парничног поступка јер је донета правилном применом одредбе члана 153. став 1, 154. и 165. став 2. Закона парничном поступку.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у ставу првом изреке донео применом одредбе члана 414. став 1. Закона парничном поступку.

Трошкови ревизијског поступка туженој нису признати јер јој ангажовање заступника ради састава одговора на ревизију и трошкови судских такси, нису били потребни ради вођења спора, у смислу одредбе члана 154. став 1. Закона о парничном поступку.

Из тих разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у ставу другом изреке донео применом одредбе члана 165. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа - судија
Гордана Комненић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић